

Overzicht van de flora in het Koornmolengat

Versie: 13 juli 2022
Door Peter Wienbelt

Deze planten kun je tegenkomen tijdens de excursies die Natuur- en Vogelwacht Rotta in de maanden juli en augustus organiseert; elke vrijdag vanaf 19:00 uur. Start vanaf de picknicktafels nabij Eetcafé de Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen.

[Opmerkingen en suggesties zijn meer dan welkom. mail naar secretaris@rotta-natuur.nl](mailto:secretaris@rotta-natuur.nl)

Soorten binnen het hek

soort	weetje
Akkerdistel	<i>Landbouwers hebben door het uitzaaien veel last van akkerdistels in aangrenzende ruderaal vegetaties, wegbermen en natuurgebieden. Ze wordt dan ook wel boerenplaag genoemd, maar zijn zeer belangrijk voor insecten.</i>
Akkerkool	<i>De bladeren van akkerkool kunnen verwerkt worden in salades en werken licht laxerend.</i>
Bitterzoet	<i>Familie van de aardappel (nachtschade). Als je op de stengel kauwt, eerst bitter en dan zoet door vermenging met speeksel komen suikers (glucose) vrij. De plant is giftig. Om de nek van Toutanchamon werd een ketting met de gedroogde bessen van bitterzoet gevonden. Rituele betekenis tegen kwade geesten</i>
Brandnetel (gewone)	<i>Een stikstof minnende plant. Je kunt hier de relatie tussen stikstof en biodiversiteit uitleggen.</i>
Cyperzegge (hoge)	<i>Hoort tot de cypergrassenfamilie. De plant komt van nature voor in Europa, Midden- en West-Azië, Japan, Noordwest-Afrika, Noord-Amerika en Nieuw-Zeeland.</i>
Dauwbraam	<i>is een kruipende, overblijvende plant uit de rozenfamilie (Rosaceae). In de volksmond wordt de dauwbraam ook wel duinbraam genoemd. De soort aanduiding caesius is Latijn voor lichtblauw. Gekneusd blad van de dauwbraam helpt om bloed te stelpen.</i>
Dotterbloem	<i>De bloem ontleende zijn naam aan het Duitse 'Dotter' en het etymologisch verwante Middelnederlandse 'doder' (dodre) wat 'dooier' betekent, daarmee verwijzend naar zijn gele kleur.</i>
Eik (zomereik)	<i>Voelt zich niet zo thuis in dit natte gebied. Is hier waarschijnlijk terecht gekomen omdat eikels voer voor eenden waren. Hier heeft ooit een huisje gestaan. OF mogelijk geplant in de tijd rond 1900 toen het KMG jachtgebied was. De eikels moesten vogels – als prooi – aantrekken</i>
Engelwortel (gewone)	<i>Uit de zaden en de wortels wordt een zoetgeurende olie geperst, <u>Angelica-olie</u>, die wordt gebruikt in de cosmetische industrie, in likeurstokerijen en bakkerijen.</i>
Ereprijs (gewone)	<i>Is een vaste plant uit de weegbreefamilie</i>

soort	weetje
Fluitenkruid	<i>Het fluitenkruid dankt zijn naam aan het feit dat van de stengel fluitjes gemaakt kunnen worden. Om een fluit te maken moet bij een holle fluitenkruidpijp, met onderaan een dichte knoop, ongeveer halverwege een snee overlangs gemaakt worden.</i>
Fraai Haarmos of sterretjesmos	<i>(Polytrichum commune) Niet verwarren met sterrenmos (Mnium hornum) dat een ander mosje is.</i>
Gele lis	<i>Na de bloei zitten de zaden als een rolletje munten opgestapeld in driekantige zaaddozen. Deze bevatten luchtholten waardoor ze blijven drijven.</i>
Haagwinde	<i>In de volksmond Pispotje. De stengels van de plant zijn rechtswindend en winden zich om andere planten of palen en omheiningen</i>
Heksenbezem	<i>Hoewel hij nu in het water ligt, kun je vertellen over de heksenbezem. Door een schimmel of bacterie ontstaat er in een berk een wildgroei van kleine takjes die doen denken aan een bezem. Eeuwen terug dacht men dat dit te maken had met de aanwezigheid van heksen.</i>
Hop	<i>Lid van de hennep (canabis)-familie. De hobbellen (vruchtkegels) worden als conserveer- en smaakmiddel gebruikt bij de bereiding van bier.</i>
Kale Jonker	<i>Is monocarpische ofwel, plant zich slechts één maal in zijn leven geslachtelijk voort.</i>
Kamperfoelie	<i>Kamperfoelie wordt ook wel 'geitenblad' genoemd. Dat komt overeen met de botanische naam van de familie Caprifoliaceae, in het Frans 'chèvrefeuille', Duits 'Geißblatt' en Italiaans 'caprifoglio'</i>
Kattenstaart (grote)	<i>Omdat stengel en bladeren tannine bevatten, werd het vroeger in de leerlooierij gebruikt. Wortelsap levert een rode kleurstof voor het verven van wol.</i>
Koninginnenkruid	<i>Een thee van koninginnekruid werd vroeger gebruikt tegen verkoudheid en als laxermiddel. In grote hoeveelheden tast hij de lever aan en kan leverkanker veroorzaken. Oorspronkelijke naam is Leverkruid dat door republikeinen wordt gebruikt.</i>
Lisdodde (grote)	<i>Plant met de bruine sigaar. Neemt vervuiling in water op.</i>
Lijsterbes (wilde)	<i>Het hout van de lijsterbes is tamelijk hard, buigzaam en elastisch, maar gaat vrij snel kapot. Het is bruikbaar voor draaien en snijwerk, vaten, vezelplaten. Schors en loof bevatten een hoog gehalte aan looizuur. Specifiek voor houtproductie hebben ze over het algemeen te kleine afmetingen of komen ze in te geringe aantallen voor. Van rijpe lijsterbessen kan jam gemaakt worden. Deze is bitter maar bevat veel vitamine C.</i>

soort	weetje
Madeliefje	<i>Ook wel meizoentje genoemd. Er zijn voornamelijk twee hypothesen over de herkomst van de Nederlandse naam 'madeliefje'. De eerste is een samentrekking van het woord 'made', wat weide of hooiveld betekent (vgl. ook 'maaien'), en het woord 'lief', omdat men de bloem waarschijnlijk graag zag in het gras.^[1] De tweede hypothese geeft aan dat het woord mogelijk afkomstig is van maagde-lief, omdat het bloempje in verband gebracht werd met de maagd Maria.</i>
Meidoorn (eenstijlige)	<i>In het verleden werd de meidoorn veelvuldig aangeplant voor het gebruik in ondoordringbare vlechthekken.</i>
Melkeppe	<i>Melkeppe is een belangrijke waardplant van de koninginnenpage.</i>
Melkdistel (gekroesde)	<i>Wanneer je de steel afsnijdt, komt er wit melksap tevoorschijn.</i>
Melkdistel (gewone)	
Melkdistel (akker)	
Moerasandoorn	<i>Geeft een onaangename geur af bij kneuzing. Aan de wortels zitten knolletjes, net als aardappelen. Vroeger werd de plant gebruikt als geneesmiddel voor sneden en wonden. De bladen hebben ontsmettende eigenschappen. Ook werd de wortel gebruikt voor oppervlaktebehandeling bij kneuzingen</i>
Moerasrolklaver	<i>Familie van bijvoorbeeld erwten, peulen, kapucijners, prinsessenbonen, grote bonen, snijboon en sojaboon.</i>
Moerasspirea	<i>Familie van de roos. De heilzame werking wordt toegeschreven aan verschillende aspirine-achtige verbindingen.</i>
De "moerasstok"	<i>Laat een van de deelnemers die er uit trekken en laat zien hoe dicht onder het water je de 'bodem' ziet. hier bubbelt moerassgas (voornamelijk methaan) naar boven. Werd vroeger wel gewonnen om een huishouden van gas te voorzien, veel in West-Friesland. Is verdwenen na de introductie van aardas.</i>
Moeraswalstro	<i>Groeit ook in Nieuw Zeeland</i>
Ooievaarsbek (slipbladige)	<i>Is familie van de geranium. De soort is oorspronkelijk afkomstig uit het Middellandse Zeegebied. Vermoedelijk zijn de zaden met akkerzaden naar Midden-Europa meegebracht.</i>
Pitrus	<i>Heeft een sponsachtig merg. Gedroogd werd dit gebruikt als lont in olielampjes. De zaden zijn klevig door borstelhaartjes waardoor ze door dieren verspreid kunnen worden.</i>
Pluimzegge	<i>Staat op de rode lijst. Hebben scherpe, ruwe randen.</i>
Riet	<i>Het blad draait mee met de wind en het verhaal van de duivelsbeet.</i>
Speerdistel	<i>De punt van de speer is vlijmscherp</i>
Tandzaad (veerdelig)	<i>Kent een kosmopolitische verspreiding, ofwel, komt over vrijwel de hele wereld voor.</i>
Valeriaan (echte)	<i>Valeriaan werd reeds tweeduizend jaar geleden in het oude Griekenland gebruikt als middel tegen slapeloosheid. De plant heeft een matig krachtige, onaangename, lichte, ranzige, wat zure geur die doet denken aan zweet.</i>
Veenmos	<i>(spagnum) Wordt gebruikt als decoratie in bloemstukken. Kan tot wel 20 x hun drooggewicht in water opnemen.</i>

soort	weetje
Veenwortel	<i>is een plant uit de duizendknoopfamilie (Polygonaceae). De stengels en bladeren van de waterplant drijven op het oppervlak van stilstaand tot langzaam stromend water.</i>
Vlier (gewone)	<i>Vlierbessen bevatten veel vitamines. De bessen bevatten de naar het geslacht genoemde licht giftige stof (sambunigrine), die echter door koken onschadelijk wordt. Van de vruchten wordt vruchtensap, sterke drank, jam, gelei en siroop gemaakt. Ook worden de bessen gebruikt voor het verven.</i>
Watermunt	<i>Smaakt naar pepermunt. De oude Egyptenaren en Grieken gaven hun doden soms een bosje watermunt mee in het graf.</i>
Waterpeper	<i>Het blad is zeer scherp van smaak (laat eventueel proeven)</i>
Waterzuring	<i>Vroeger werd de plant in het voorjaar gebruikt als bron van vitamine C. Is waardplant voor de grote vuurvlinder.</i>
Wederik (grote)	<i>De grote wederik heeft een bijzondere relatie met slobkousbijen – een geslacht van solitaire bijen. De plant vormt olieklieren aan de voet van meeldraden. De olie wordt door vrouwelijke slobkousbijen verzameld samen met het stuifmeel.</i>
Wilgenroosje (harig)	<i>De stengel is harig, het blad is als het blad van een wilg en de bloem is net een roosje. Is een waardplant voor wantsen en diverse vlinders.</i>
Wilg	<i>Het geslacht Salix omvat ongeveer driehonderd soorten, waarvan er een twaalfstal in Nederland en België voorkomt.</i>
Wilgenroosje <i>(achter bord Klaas Kolk)</i>	<i>De bladeren lijken op die van een wilg. Jonge bladen en jonge scheuten kunnen als groente of in soep gebruikt worden.</i>
Wolfspoot	<i>Slaat voedingsstoffen op in het wortelstelsel.</i>
Witbol (gestreepte)	<i>Wordt ook wel wollig zorggras genoemd.</i>
Zwarte els	<i>Zwarte elzen hebben een vrij oppervlakkig wortelgestel waarmee ze veel water uit de grond trekken. Elzen trekken kenmerkende fauna aan, onder meer sijzen (op de elzenpropjes) en insecten (zoals elzenhaantje)</i>

Soorten buiten het hek (een ander biotoop)

soort	weetje
Berenklauw (gewone)	<i>De grote, aromatische bloemknoppen zijn van mei tot augustus rauw te gebruiken in salades.</i>
Berenklauw (reuze)	<i>In het hoge bergse bos hebben Rotta-vrijwilligers meer dan 8000 van deze planten uitgestoken. We doen dit om overheersing van 1 dominante (en exotische) soort tegen te gaan en daarmee de biodiversiteit te behouden. Het SBB plan was om de bereklauw met gif te bestrijden....</i>
Herfstmunt	<i>Staat op de rode lijst. Je mag toch 1 blaadje plukken om te laten ruiken.</i>
Brunel (gewone)	<i>De Engelse naam van het geslacht is "Self-heal", wat er op wijst dat ze tegen een serie kleine ongemakken aangewend kunnen worden.</i>
Hondsdrif	<i>De naam is een volksetymologische vervorming van Middelnederlands goutdraue (lees: gontdräve), wat 'zweerrank, wondkruid' betekent.</i>
Kamille (reukloze)	<i>Zeer algemeen</i>
Klaver (kleine)	<i>Kleine klaver komt van oorsprong voor in Europa en Noord-Afrika maar heeft zich wereldwijd verspreid.</i>
Klaver (witte)	<i>Witte klaver wordt vooral bestoven door honingbijen en door hommels.</i>
Kleefkruid	<i>De plant dankt haar naam aan het feit dat ze vast blijft zitten aan alles wat erlangs strijkt. Dat komt door de vele haakjes die aan de stengel en de vruchten van kleefkruid zitten. Planten en vruchtjes blijven hangen in de vacht van dieren, waaronder vrijwel alle zoogdieren. Zo worden de vruchten over grote afstand verspreid.</i>
Klit (donzige)	<i>In 1941 ontdekte de Zwitserse wandelaar George de Mestral dat de 'bloemen' aan zijn kleding en in het haar van zijn hond bleef hangen. Hij onderzocht, zag alle haakjes in de bloem en vond zo het klittenband uit</i>
Kornoelje (Canadese)	<i>Rodenrijs dankt zijn naam aan de rode kornoelje. De takken werden gebruikt om mee te vlechten en daarvoor is de verzamelnaam rijdhout. Rood Rijshout dus.</i>
Raapzaad	<i>Lijkt sterk op koolzaad maar dat is een landbouwgewas. Raapzaad is een inheemse wilde plant, die echter ook wel gekweekt wordt, vooral in o.a. Duitsland. Uit de zaden kan raapolie worden gewonnen.</i>
Reuzespringbalsemien	<i>Is een invasieve exoot. In de negentiende eeuw uit het Himalayagebied en Noord-India als tuinplant ingevoerde. Kan wel 2 meter hoog worden, zaden springen weg door 'schietsysteem'.</i>
Ridderzuring	<i>Plaatselijk wordt de plant beschouwd als een zeer lastig onkruid dat chemisch kan worden bestreden of anders geheel uitgegraven moet worden. Om chemische bestrijding te vermijden wordt in Midden-Delfland geëxperimenteerd met bestrijding door middel van elektrische stroomstoten.</i>

Natuur- en Vogelwacht Rotta

soort	weetje
Rode klaver	<i>Rode klaver werd vroeger veel gebruikt als voedergewas en komt weer meer in de belangstelling voor de ecologische landbouw.</i>
Rolklaver (gewone / rechte)	<i>De naam rolklaver is aan de plant gegeven vanwege de ronde peulen.</i>
Scherpe Boterbloem	<i>Ranonkel-familie. Wordt (werd) ook wel Hanevoet of Hanepoot genoemd.</i>
Smeerwortel (gewone)	<i>Wijs op de 2 verschillende kleuren = dezelfde plant. De wortel heeft een helende werking op wonden en kneuzingen. Om op te smeren dus.</i>
Vogelwikke	<i>Behoort tot de rozenfamilie. Is schadelijk voor schapen als ze er teveel van eten. Zou wondhelend zijn.</i>
Zilverschoon	<i>Uit de rozenfamilie. Zilverig uiterlijk ontstaat door zijdeachtige haartjes waarmee de plant is bedekt.</i>
Zwarte mosterd	<i>Mosterd wordt van de zaden van de plant gemaakt</i>